

TEATR TO JEST ŻYCIE...

Na tak zwanym „offie” artystycznym działa dużo wartościowych zespołów tworzących ambitną sztukę. Niejednokrotnie teatry alternatywne wygrywają na festiwalach z instytucjami teatralnymi. Ich warsztat zmusza do refleksji, a technika wykonania w niczym nie ustępuje artystom zatrudnionym na etatach. W Kielcach teatr alternatywny kwitnie, czego dowodem jest dorobek przedstawionych poniżej zespołów.

Ecce Homo

Stowarzyszenie Artystyczne Teatr „Ecce Homo” działa od 1996 roku. Powstało z inicjatywy nieżyjącego już artysty plastyka Tadeusza Maja, ówczesnego dyrektora Państwowych Szkół Plastycznych w Kielcach. Początkowo kierownikiem artystycznym Teatru był Marek Tercz, a od 2000 r. funkcję tę pełni Anna Kantyka. Celem Stowarzyszenia - Teatru jest tworzenie i rozwijanie wszelkich form artystycznych wyrażających potrzebę humanizowania świata, uwrażliwienia na krzywdę, cierpienie, nędzę, samotność, zagubienie, przemoc i obojętność. Teatr tworzą ludzie młodzi - uczniowie szkół średnich i absolwenci. To oni są aktorami, wokalistami, scenografami, reżyserami i autorami sztuk reprezentujących Teatr „Ecce Homo”. Wystawiane są tylko spektakle autorskie. Pomysłów na nie jest bardzo dużo, gdyż grupę cechuje wrażliwość i entuzjazm twórczy. Na wrzesień są już projekty pięciu spektakli. Odkonano 12 premier, a tegoroczny spektakl to „Fantasmagoria” autorstwa Moniki Majchrzyk. Teatr porusza się głównie w formule performance, która łączy wszelkie dziedziny sztuki: ruch, plastykę, muzykę i czasem tekst, gdyż spektakle słowne są rzadkością. Specyfiką grupy są spektakle ruchowe mogące zaistnieć w każdej przestrzeni - w holu Kinoplexu odbyła się premiera spektaklu „Kruchość” w grudniu 2003 roku. Aktualnie zespół liczy 20 osób. Nabór nowych członków odbywa się raz na półtora roku, ostatni miał miejsce w grudniu 2003 roku. Kluczem do ich przyjmowania jest duży stopień wrażliwości, pasja i duchowa młodość. Stowarzyszenie prowadzi działalność studyjną i warsztatową. W ciągu 8 lat przygotowało do dalszej edukacji artystycznej ok. 90 osób. Obecnie są to studenci Akademii Teatralnych, Studiów Wokalnych i Choreograficznych. Teatr bierze udział w festiwalach. W maju zajęli 3 miejsce na XI Zamkowych Spotkaniach Teatralnych w Szydłowcu za spektakl „Wszystko jest Krwią” Jacka Gruszeckiego. Trzykrotnie uczestniczył w Międzynarodowym Festiwalu Teatralnym Malta w Poznaniu. W tym roku również został zakwalifikowany ze spektaklem ulicznym „Kruchość”, ale gdy postawiono warunek zredukowania obsady spektaklu o połowę - zrezygnowano z udziału. Wszystkie spektakle odbywają się w siedzibie Stowarzyszenia, czyli w auli Państwowej Szkoły Sztuk Plastycznych. Stowarzyszenie - Teatr „Ecce Homo” jest inicjatorem Przeglądu Teatrów Alternatywnych odbywającego się

Występ Teatru Ecce Homo fot. W. Habdas

w Kielcach od 2000 roku, w ramach którego prezentowane są Teatry Alternatywne z całej Polski. W siedzibie Stowarzyszenia „Ecce Homo” prezentowały się m.in. Teatr Terminus a Quo z Nowej Soli, Teatr Idolum Diabolicum z Krakowa, Teatr OBOK działający przy Akademii Teatralnej w Warszawie, Cieszyńskie Studio Teatralne z Cieszyna. W 2003 roku gościem specjalnym była Scena Plastyczna KUL i Leszek Mądzik ze spektaklem „CAŁUN”. Do tej pory Przegląd odbywał się na przełomie marca i kwietnia. Od tego roku prezentacje będą miały miejsce jesienią. Organizatorzy liczą na finansowe wsparcie władz, gdyż borykają się z ogromnymi problemami finansowymi. Działa strona internetowa Stowarzyszenia: www.eccehomo.kielce.com.pl, którą prowadzi Wojciech Habdas.

Pegaz

Teatr „Pegaz” powstał w 1997 roku z inicjatywy i zaangażowania Andrzeja Skorupskiego. Siedziba grupy mieści się w Ośrodku Kultury „Ziemowit”, w filii Kieleckiego Centrum Kultury. Andrzej Skorupski jest opiekunem zespołu, autorem scenariuszy sztuk i ich reżyserem. Każdy rok pracy wieńczyła premiera - w marcu br. na małej scenie KCK odbył się już siódmy spektakl pt.: „Zatrzymać czas”.

Występ Teatru Pegaz fot. W. Habdas

Przy tworzeniu spektakli początkujący aktorzy współpracują z doświadczonymi aktorami Teatru Żeromskiego: na przestrzeni siedmiu lat warsztaty prowadzili: Edward Kuształ, Janusz Głogowski, Krystian Nehrebecki, a od czterech lat pieczę nad młodzieżą sprawował Grzegorz Kwas. Próby prowadzone są również pod okiem choreografa, gdyż w Teatrze „Pegaz” dużą rolę odgrywa ruch i taniec. Fachowych porad udzielały: Elżbieta Szlufik, Anna Drzonek, a w ostatnim spektaklu Aleksandra Jaworska. Zespół Teatru „Pegaz” stanowią studenci i licealiści. Wystąpiło na scenie około stu osób, a przewinęło się przez Teatr drugie sto. Niektórzy z dawnych podopiecznych Andrzeja Skorupskiego są już profesjonalnymi aktorami.

Scenariusze determinuje osobowość młodych ludzi mających grać dane postaci. Zwykle materiał roboczy jest wspólnie zmieniany. Od początku Teatr „Pegaz” finansuje Kieleckie Centrum Kultury, które pokrywa koszty związane z premierą. Jednak brakuje środków na wyjazdy festiwalowe. Za to teatr brał udział w Zamkowych Spotkaniach Teatralnych w Szydłowcu, gdzie w 1999 roku zdobył Laur Gargulca za pierwsze miejsce, a w kolejnych latach dwa wyróżnienia. W planach zespołu jest wyjazd na przegląd teatralny do Olsztyna.

Salon Underground

Marek Tercz, słynny autor muzyki i tekstów, reżyser spektakli, aranżer oraz pieśniarz, poeta i kompozytor, w latach 1996 - 2000 związany był z Teatrem „Ecce Homo”. W tym okresie, w wyniku współpracy z Tadeuszem Majem, powstał spektakl „Ecce Homo” (1996), od którego tytułu Teatr wzięł nazwę, a z inspiracji dorobkiem tego mistycznego artysty sztuk „Apokalypsis” (1998). Aktualnie Marek Tercz jest kierownikiem muzycznym Sceny Autorskiej STUDIO Henryka Jachimowskiego działającej przy Kieleckim Centrum Kultury. Kształci młode talenty wokalne, komponuje muzykę i dokonuje aranżacji do spektakli, m.in. H. Jachimowskiego: „Pieśń Wigilijna”, „Pieśń o wolności”, „Pieśń o miłości”, „Pieśń o ziemi”. Jest pomysłodawcą i organizatorem Salonu Underground. To jakość artystyczna już w nazwie łącząca dwa antagonizmy: szyk,

elegancję i wyjątkowość jaką wprowadza salon oraz underground - obszar spoza oficjalnie przyjętych kategorii estetycznych, niezafalszowany, zgodny z rzeczywistością sposób myślenia. Salon Underground to próba nieskrępowanego, niezależnego, wyrażonego artystycznie sądu na temat rzeczywistości. Formalnie ten twór artystyczny łączy w sobie wiele dziedzin sztuki: muzykę, słowo, działania aktorskie i plastyczne - to swego rodzaju teatr niekonwencjonalny. Każde przedstawienie jest inaczej skonstruowane tematycznie, zawsze skoncentrowane wokół wybitnych osobistości, m.in. gośćmi Salonu byli Antonina Krzyszoń i Włodzimierz Kiniorski, lub tematu przewodniego. Wśród działań artystycznych można wyróżnić dwie płaszczyzny działania: profesjonalną, która polega na współpracy z uznanymi artystami, jak Michał Jelonek, Andrzej Rajski, Stanisław Sojka, Justyna Steczkowska, Michał Pastuszka, Łukasz Kowalski oraz wokalistkami wywodzącymi się ze Studia, m.in. Justyną Łysak, Aleksandrą Wolf, Małgorzatą Biesagą. Druga koncentruje się na prowadzeniu Studia, czyli na nieustannym poszukiwaniu nowych solistów i pracy z nimi. Marek Tercz zainaugurował również Scenę Lektur. Dokonał adaptacji scenicznej „Medalionów” Z. Nałkowskiej oraz „Zdążyć przed Panem Bogiem” H. Krall. Dodatkowo planuje powołać scenę poetycką i przez najbliższe miesiące będzie poszukiwał wrażliwych i zdolnych ludzi do zespołu.

Teatr Kobiet

Henryk Jachimowski - poeta, prozaik, autor pieśni, tekstów poetyckich do śpiewania oraz sztuk teatralnych, prowadzi w Kieleckim Centrum Kultury autorski teatr. Sztuki H. Jachimowskiego są w treści i formie zaskakująco odmienne: jedne z rolami tylko dla mężczyzn („Paraliż”, „Trawa jest czerwona”), inne tylko dla kobiet („Makijaż”, „Liga kobiet”, „Nostalgia” i „Image”). Scenografię do „Makijażu” i „Mgły” w inscenizacji K. Jasińskiego w Teatrze Stu i „Pieśni wigilijnej” w Teatrze Bagatela wykonała znana krakowska malarka teatralna Lidia Wilk. Muzykę do spektakli H. Jachimowskiego, które są w swej złożoności także musicalami, pisali znani kompozytorzy: Janusz Grzywacz i Jan Jarczyk.

Teatr mający w repertuarze sztuki z rolami dla kobiet nazwał autor „Teatrem Kobiet”. Nazwa wynika już w latach 80. podczas prezentowania „Makijażu” w Teatrze Stu. Wypowiedź o istocie „Teatru Kobiet” Jachimowski uzupełnił teraz następująco: *To oczywiste, że istnieje ten teatr już w tekstach moich sztuk, które są projektami do dowolnych inscenizacji. Czym ten teatr jest i jaki jest? Jest symultaniczną kreacją zaprojektowaną przez treść i formę utworu scenicznego - tekstu dla teatru, w którym nie ma do odtwarzania na scenie gotowych postaci, są tylko do podjęcia przez aktorki role organizujące szansę, aby w toku działalności każda z nich mogła stać się postacią. Każda z nich - ponieważ wszystkie role przewidziane są jako główne. Z tej równorzędności wynika uzupełnianie się myśli, poglądów, postaw, ale i konflikt, zabawa i dramaturgia, rozbitcie i pojednanie. Wszystko to dzieje się w obszarze świata pełnego, w którym obecny jest także nieobecny na scenie mężczyzna, kreujący życie według własnych zamierzeń. Istota tego teatru jest oczywiście do szerszego opisanie, co już zostało w części uczynione w różnych wypowiedziach, sformułowanych przeze mnie teoretycznych uwagach, recenzjach i eseistycznych ocenach krytyków.*

„Teatr Kobiet” zapisany jest w moich sztukach teatralnych i w każdej chwili możliwy jest do przeniesienia na scenę, ale to przedsięwzięcie jak na obecne czasy kosztowne... W swej ideowej istocie realizują go w programie Sceny Autorskiej STUDIO Kieleckiego Centrum Kultury w spektaklach muzycznych. Należą do nich wszystkie moje pieśni i ostatnio zrealizowany monodramatyczny recital „Moje życie jest moje” w wykonaniu Justyny Łysak.

Teatr Kobiet fot. A. Myśliwiec

Karolina Kopijkowska